

2024-06-13
S2024/01214 (delvis)**Socialdepartementet**Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag att kartlägga ersättningen för verkställighetskostnader för hemtjänst i vistelsekommuner

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att kartlägga kommunernas tillämpning av bestämmelsen i 2 a kap. 7 § socialtjänstlagen (2001:453), förkortad SoL, med avseende på vistelsekommuners rätt till ersättning för att verkställa bosättningskommuners beslut om hemtjänst. Socialstyrelsen ska inom ramen för uppdraget kartlägga omfattningen av den hemtjänst som verkställs i vistelsekommuner, hur kommunernas ersättningssystem för utförandet av hemtjänstinsatser är utformade och vilka ersättningsnivåer som förekommer för den ersättning som betalas. Vidare ska myndigheten undersöka kommunernas uppfattning om hur tillämpningen av bestämmelsen fungerar i praktiken.

Socialstyrelsen ska när uppdraget genomförs ha dialog med Sveriges Kommuner och Regioner och andra relevanta aktörer.

Socialstyrelsen ska senast den 30 april 2025 lämna en redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Redovisningen av uppdraget ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

För uppdraget får Socialstyrelsen under 2024 använda 1 500 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2024 uppförda anslaget 4:5 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet, anslagsposten 11 Utvecklingsmedel - Socialstyrelsen.

Bakgrund

Den 1 oktober 2021 var närmare 255 000 personer beviljade hemtjänst i ordinärt boende. Av dessa var cirka 232 000 personer 65 år eller äldre, och cirka 23 000 var personer i åldern 0–64 år med någon form av funktionsnedsättning (Statistik om äldre och personer med funktionsnedsättning efter regiform 2021, Socialstyrelsen).

Enligt 2 a kap. 2 och 3 §§ SoL är huvudregeln att det är den kommun där den enskilde är bosatt som ansvarar för det stöd och den hjälp från socialtjänsten som den enskilde kan behöva, medan den kommun där en enskild tillfälligt vistas endast har ansvar för stöd och hjälp i akuta situationer. Ett exempel på stöd som kommunens socialnämnd kan ge är hemtjänst. Hemtjänstinsatserna kan utföras antingen av kommunen själv eller genom att kommunen, med stöd av 2 kap. 5 § SoL, sluter avtal med en privat utförare om att utföra insatserna.

När en enskild avser att vistas en kortare tid i en annan kommun än bosättningskommunen, och till följd av hög ålder, funktionsnedsättning eller allvarlig sjukdom behöver stöd och hjälp för detta, är vistelsekommunen enligt 2 a kap. 6 § SoL skyldig att på begäran bistå med den utredning som bosättningskommunen behöver för att kunna pröva den enskildes behov av stöd och hjälp och att verkställa bosättningskommunens beslut. Vidare gäller enligt 2 a kap. 7 § SoL att om bosättningskommunen har begärt att beslutet ska verkställas i vistelsekommunen, ska bosättningskommunen ersätta vistelsekommunen för verkställighetskostnaderna. Ersättningen som betalas ska vara i enlighet med den ersättningsnivå som bosättningskommunen tillämpar för motsvarande insats.

Närmare om uppdraget

I debatten om rätten till hemtjänst i vistelsekommuner har det efter erfarenheter från covid-19-pandemin bl.a. framförts att den ersättning som vistelsekommuner får av bosättningskommuner ofta är för låg för att täcka vistelsekommunernas faktiska kostnader för insatserna och att det påverkat hur insatserna verkställs. Det saknas dock i dag en sammanställning över omfattningen av hemtjänstinsatser verkställda i vistelsekommuner och av hur 2 a kap. 7 § SoL tillämpas och upplevs fungera i praktiken i fråga om ersättning för verkställighetskostnader för hemtjänst.

Socialstyrelsen ska därför kartlägga kommunernas tillämpning av 2 a kap. 7 § SoL i fråga om ersättning för verkställighetskostnader för hemtjänst. När det gäller den delen av uppdraget som avser att kartlägga omfattningen av den hemtjänst som verkställs i vistelsekommuner ska myndigheten redogöra för hur många kommuner som verkställer andra kommuners beslut om hemtjänst, hur många personer som får hemtjänst och med hur många timmar. Myndigheten ska vidare kartlägga hur kommunernas ersättningssystem är utformade, såväl för hemtjänst som utförs i egen regi som för privata utförare som utför hemtjänst på uppdrag av kommunerna efter upphandling enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling eller enligt lagen (2008:962) om valfrihetssystem. Myndigheten ska också kartlägga ersättningsnivåerna för den ersättning som betalas från bosättningskommuner till vistelsekommuner och om den skiljer sig i förhållande till bosättnings- och vistelsekommunens ordinarie ersättningssystem för hemtjänsten. Utöver det ska myndigheten undersöka kommunernas uppfattning om hur tillämpningen av 2 a kap. 7 § SoL fungerar i praktiken.

Uppdraget syftar till att ge både en lokal och en nationell lägesbild av hur kommunerna tillämpar bestämmelserna om rätt till ersättning för hemtjänstinsatser i vistelsekommuner och av kommunernas uppfattning om den.

Regeringen beräknar att 500 000 kronor kommer att avsättas för uppdraget för 2025, under förutsättning att riksdagen anvisat medel för det aktuella anslaget.

På regeringens vägnar

Anna Tenje

Jenny Wada

Kopia till

Finansdepartementet/BA, OFA K

Socialdepartementet/SL, SAM

Sveriges Kommuner och Regioner